

**Česká školní inspekce
Středočeský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIS-1077/11-S

**Název právnické osoby
vykonávající činnost školy:** **Základní škola a Praktická škola Kostelec
nad Černými Lesy, K Jatkám 748**

Sídlo: 281 63 Kostelec nad Černými Lesy, K Jatkám 748

IČ: 70 836 264

Identifikátor: 600 021 169

Právní forma: příspěvková organizace

Zastoupená: Mgr. Pavlou Rývovou, ředitelkou školy

Zřizovatel: Středočeský kraj

Místo inspekční činnosti: 281 63 Kostelec nad Černými Lesy, K Jatkám 748

Termín inspekční činnosti: 11. a 12. květen 2011

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání, získávání a analýza informací o vzdělávání žáků, o činnosti školy, sledování a hodnocení efektivnosti vzdělávací soustavy základní školou podle § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Zjišťování a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu a jeho souladu s právními předpisy a rámcovým vzdělávacím programem podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona. Inspekční činnost byla zaměřena na žáky vzdělávající se v oborech vzdělání 79-01-B/001 Pomocná škola a 79-01-B/01 Základní škola speciální. Sledovaným obdobím byly poslední tři školní roky.

Aktuální stav školy

Právnická osoba Základní škola a Praktická škola Kostelec nad Černými Lesy, K Jatkám 748, dle zápisu do školského rejstříku vykonává činnost základní školy praktické, základní školy speciální, školní družiny, školního klubu a praktické školy dvouleté. Inspekční činnost probíhala pouze v základní škole speciální (dále v textu škola nebo ZŠS). Vzdělávání probíhá v hlavní budově, zřizovatelem školy je Středočeský kraj, vlastníkem budovy město Kostelec nad Černými Lesy. Sledovaná škola poskytuje základní

vzdělávání, kterým žáci dosahují stupně *základy vzdělání*. Počet a struktura žáků zůstává ve sledovaných letech (vždy k 30. 9.) obdobná, jedná se o žáky se středně těžkým mentálním postižením (dále MP), o žáky s diagnózou autismus nebo s autistickými rysy a o žáky s více vadami. Ve školním roce 2010/2011 se ke dni inspekce vzdělávalo v ZŠS celkem deset žáků. V minulém školním roce organizovala škola pro dospělé klienty kurz pro získání základů vzdělání, v letošním školním roce kurz neprobíhá.

Ve sledovaném období a od minulé inspekce obdobného charakteru proběhly v materiální oblasti změny vybudováním venkovní učebny s pergolou na zahradě školy a zrekonstruováním žákovských sociálních zařízení. V budově školy proběhly i další běžné údržbové práce. Byl vyměněn sedací nábytek ve cvičné kuchyni, nakoupeny kompenzační pomůcky (polohovací pohovka, bezdotykový monitor, výukové programy) a interaktivní tabule s programy, vyměněno pět počítačů. Byl navýšen počet asistentů pedagoga, aktuálně v ZŠS pracují tři.

Od poslední inspekční činnosti byla významnou změnou tvorba školního vzdělávacího programu „Speciálka 2“ (dále ŠVP). Od školního roku 2010/2011 zahájila škola u jednoho žáka 7. ročníku výuku podle tohoto ŠVP. Ostatní žáci školy se vzdělávají podle dobíhajícího vzdělávacího programu *Pomocná škola a přípravný stupeň pomocné školy* čj. 24035/1997-22.

Hodnocení hlavních výsledků vzdělávání ve vztahu k ŠVP

Škola zabezpečuje funkční vnitřní i vnější informovanost a komunikaci. O své vzdělávací nabídce škola pravdivě informuje při vyhlášení zápisu k povinnému základnímu vzdělávání, který zveřejňuje v místě obvyklým způsobem. Při adaptaci žáků na školní práci učitelky zohledňují jejich speciální vzdělávací potřeby (dále SVP). Učitelky úzce spolupracují s pracovníky školských poradenských zařízení. Vycházejí z jejich pedagogické diagnostiky a kladně ovlivňují školní úspěšnost žáků. Při případné neúspěšnosti žáků přijímají učitelky adekvátní opatření ve spolupráci se zákonnými zástupci. S výjimkou jednoho žáka zpracovaly učitelky ve spolupráci s pracovníky školských poradenských zařízení a jiných specializovaných pracovišť individuální vzdělávací programy (dále IVP) pro všechny žáky. Učitelky vyhodnocují pololetně práci žáků, popisují nejen zvládnutí kompetence a dovednosti, ale i jejich pokrok. S výsledky vnitřního hodnocení pedagogický sbor systematicky pracuje při jednáních pedagogické rady, většinou se jedná o úpravu vzdělávacích cílů a časového rozvržení učiva. Kontrola IVP pracovníky školských poradenských zařízení probíhá z omezených kapacitních možností zařízení pouze formálně (telefonicky).

Disponibilní hodinovou dotaci ve ŠVP programu škola využila především pro navýšení hodin oblasti *Průřezová témata*, předmětů *Hudební výchova*, *Výtvarná výchova* a *Pracovní vyučování*.

Ve sledované výuce učitelky vytvářely dobré podmínky, podporovaly klidnou a přátelskou atmosféru, poskytovaly žákům pocit bezpečí a jistoty umožňující koncentraci na práci. Učitelky se zaměřovaly na rozvoj estetického cítění, sociálních, komunikačních a pohybových dovedností. Sociální gramotnost žáků rozvíjely soužitím ve skupině, dobrým vzorem vyučujících, podporováním kladných mezilidských vztahů, vedením k toleranci. Vyučující prezentovaly učivo většinou formou frontální výuky jedné skupiny žáků souběžně se samostatnou prací (pisemnou, výtvarnou nebo jinou) další skupiny nebo jednotlivců. Asistentky pedagoga s jednotlivými žáky učivo procvičovaly, pomáhaly žákům rozvíjet komunikativní kompetence, případně tlumily případné negativní chování ovlivňované jejich zdravotním postižením, spolupracovaly s nimi při bezproblémovém

přizpůsobení se školnímu prostředí a nárokům. Učitelky dodržovaly zásady psychohygieny, složitější činnosti zařazovaly na počátku výuky, neopomíjely relaxační chvíle a různorodé činnosti. Volily vesměs účinné metody a formy práce, využívaly názorné pomůcky, učivo diferencovaly, dopřávaly žákům dostatek času k procvičování učiva. Hodnocení žáků bylo průběžné a motivující. Učitelky byly vnímavé k potřebám žáků, stanovily přiměřená funkční základní pravidla pro činnosti ve třídě. Z dokumentace třídy i školy vyplývá, že pedagogové zařazují i jiné formy výuky, (třídní a školní projekty, aktivity, besedy, exkurze aj.) zaměřené na podporu rozvoje funkčních gramotností a zdokonalování samostatnosti žáků.

Úkoly z oblasti poradenských služeb standardně plní výchovná poradkyně (dále VP), metodička prevence, koordinátorka ŠVP a třídní učitelky. Jde především o sjednocování výchovně-vzdělávacích a režimových postupů školy a rodin žáků při každodenním styku zákonných zástupců s vyučujícími. VP poskytuje žákům, rodičům i pedagogům školy ve svých pravidelných konzultačních hodinách metodickou pomoc. Kariérní poradenství má kvalitní úroveň, je orientováno k dalšímu vzdělávání žáků v praktické škole – součástí školy, případně v odborném učilišti.

System prevence je zaměřen na všechny oblasti možných rizik, především vede k napomáhání při zvládnutí vlastního chování a vytváření kladných vztahů mezi žáky. Uskutečňuje se především prostřednictvím výuky, začleněním do speciálních programů - akreditované jednorázové programy na prevenci v oblasti sociálně patologických jevů, celodenní návštěvy dopravního hřiště, sportovně-turistická týdenní aktivita na horách aj. Ve škole pracuje tělovýchovný, taneční, hudebně pohybový kroužek. Nadstandardní je ekologická olympiáda, kterou škola pořádá pro okolní speciální školy. Předcházení negativních jevů podporuje škola i pořádáním společných kulturních a dalších sportovních aktivit, při kterých jsou žáci nenásilně včleňováni do společnosti vrstevníků. Dokladem funkčnosti systému je převažující pozitivní pracovní atmosféra a minimální výskyt negativních jevů méně závažného charakteru. Učitelky účinně vyřešily bezprostředně po výskytu kouření žáků, náznaky šikany aj přestupky proti školnímu řádu. Nepotvrdilo se učitelkami šetřené podezření učitelek na užívání drog.

Škola úspěšně podporuje zdravý rozvoj žáků. Zajišťuje pro ně pitný režim ve spolupráci s rodiči. Dokumentace školy obsahuje témata z oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví (dále BOZ), ředitelka ve spolupráci s certifikovanou firmou organizuje pravidelné prověrky a revize, stanovuje a realizuje ozdravná opatření. S pravidly BOZ jsou žáci, učitelé i zaměstnanci školy prokazatelně seznamováni, probíhají i jejich dodatečná poučení. Soustavně probíhá poučování žáků o činnostech, při kterých by mohlo dojít k úrazu. Během dne jsou žáci pod stálým dozorem a dohledem. Prevence úrazovosti je účinná, ve sledovaném období nedošlo k žádnému vážnému úrazu, pouze k drobným poraněním způsobeným podceněním situace nebo z nedbalosti, bez úmyslného zavinění jinou osobou.

Činnost školské rady naplňuje požadavky školského zákona. Prozatím členové školské rady nepřichází s iniciativními návrhy či řešeními pro zkvalitnění výchovně vzdělávací práce. Škola úzce spolupracuje se zákonnými zástupci žáků, má vypracován systém spolupráce a nápravných opatření, ne vždy vykonávají zákonní zástupci projednaná a odsouhlasená nápravná opatření. Při škole pracuje Klub rodičů a přátel školy, přispívá např. na dopravu žáků nebo vstupenky do divadla a pomáhá při organizování školních aktivit. Na začátku školního roku oslovuje ŘŠ starosty okolních obcí (místa trvalého bydliště žáků), jednotlivé obce přispívají na provoz školy formou sponzorských darů. Probíhá účinná spolupráce se sociálními a klíčovými pracovníky, odborníky zájmových, specializovaných a dalších organizací. Pravidelná a oboustranně obohacující je spolupráce s předškolním zařízením, základní, školou, základními školami speciálními

a praktickými v okolí. Sponzoři přispívají škole materiálně nebo drobnými finančními obnosy. Spolupráce se zřizovatelem probíhá standardně.

Škola zabezpečuje funkční vnitřní i vnější informovanost a komunikaci prostřednictvím webových stránek, informační tabule, při třídních schůzkách, příležitostně v místním tisku. Většinu žáků ZŠS přivádějí rodiče do školy, učitelky je informují o výsledcích ve vzdělávání ústně i písemně v notýscích a žákovských knížkách.

Hodnocení předpokladů školy ke vzdělávání podle požadavků školského zákona

Právnícká osoba vykonává své činnosti v souladu s rozhodnutím o zařazení do rejstříku škol a školských zařízení. Celkový počet žáků školy ve statistických výkazech škola uváděla v souladu se skutečností.

Ředitelka školy (dále ŘŠ) vydala ŠVP. Během inspekce byly nedostatky věcného i formálního charakteru (oddělení I. a II. stupně, nesprávný počet disponibilních hodin v tabulaci učebního plánu, chybějící kritéria slovního hodnocení, neuvedená kritéria autoevaluace) koordinátorem ŠVP ve spolupráci s ŘŠ odstraněny tak, že ŠVP je zpracovaný v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro obor vzdělání základní škola speciální (dále RVP ZŠS), odpovídá charakteru školy a vyhovuje požadavkům školského zákona. Učební plány v hodnoceném období souhlasily s realizovanými dokumenty a škola je naplňovala. Náležitosti jmenování ŘŠ souhlasí s předpisy, předpoklady pro výkon činnosti ředitelka splňuje. Stanovila funkční organizaci provozu školy, plní povinnosti ve vztahu ke zřizovateli, školské radě a pedagogické radě. Pedagogická rada standardně plní své povinnosti. Při rozhodování o právech a povinnostech v oblasti státní správy (přijetí k základnímu vzdělávání, přestupu, převedení do jiného vzdělávacího programu) a dalších rozhodnutí postupovala ŘŠ v souladu se školským zákonem. Povinně zveřejňované dokumenty (školní řád, výroční zpráva o činnosti školy a školní vzdělávací program) nebyly v době inspekce zveřejněny. Tím ŘŠ porušila § 30 odst. 3, § 5 odst. 3 školského zákona a § 7 odst. 2 vyhlášky č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy. Školní řád naplňuje požadavky vyhlášky, neuváděl v pravidlech pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků a studentů – v hodnocení na vysvědčení stupeň celkového hodnocení „nehodnocen“, což bylo odstraněno během inspekce. Výroční zpráva je zpracována v požadované struktuře, má dobrou vypovídací hodnotu. Zpráva o vlastním hodnocení školy se zaměřuje na většinu oblastí stanovených právním předpisem, neobsahovala hodnocení účinnosti školou přijatých opatření obsažených v předchozím vlastním hodnocení. Realizovaná slovní hodnocení výsledků vzdělávání žáků ZŠS na vysvědčení neobsahují souvislosti, které ovlivňují výkon žáka, naznačení dalšího rozvoje žáka, zdůvodnění hodnocení a doporučení, jak předcházet případným neúspěchům žáka a jak je překonávat. Kontrolní činnost vedení školy je většinou účinná, probíhá formou hospitací a vstupů do výuky. Opatření jsou dostatečná, vedou k vyšší míře samostatnosti, maximálnímu rozvoji žáků a k posilování jejich sebevědomí. Na běžné úrovni je vedena povinná dokumentace školy (výjimka viz výše).

Organizaci vzdělávání se snaží ředitelka přizpůsobit aktuálním potřebám všech deseti vzdělávaných žáků, tj. od 3. do 10. ročníku. Šest z nich pracuje v samostatné třídě ZŠS. V další samostatné třídě ZŠS jsou vedle čtyř žáků individuálně integrováni dva žáci se ŠVP vycházejícím z RVP ZV-LMP. Náročnost práce je zohledněna přítomností tří asistentek pedagoga. Vykonávané činnosti asistentek pedagoga probíhají v souladu

s předpisem, jsou vnímavé a žákům dodávají sebedůvěru. Učitelky využívají nejen tradiční vyučovací hodiny, ale kratší či déletrvající bloky. Počty žáků ve třídách jsou v souladu se stanoveným právním předpisem.

Koncepční materiály, strategie a plánování vychází z podkladů získaných v anketách, dotaznících a analýzách. V souladu se záměry probíhá další vzdělávání pedagogických pracovníků (dále DVPP), které je koncepční, podporuje realizaci ŠVP. Aktuálně DVPP preferuje doplnění kvalifikace učitelů, speciální vzdělávání ICT, prevenci rizikového chování.

Ve třídách ZŠS vyučuje celkem osm učitelek, z toho pouze jedna splňuje zcela legislativní požadavky odborné kvalifikace pro výuku. Dvě z učitelek jsou absolventkami vysokoškolského magisterského studia učitelství 1. stupně základní školy, nezahájily studium speciální pedagogiky. Jedna z vyučujících studuje v magisterském programu speciální pedagogiku. Asistentky pedagoga splňují odbornou kvalifikaci. Učitelky na pozicích – VP, metodička prevence, koordinátorka ŠVP si nerozšířily specializačním studiem kompetence k výkonu specializovaných funkcí. VP nahradila částečně tento nedostatek studiem výchovného poradenství v délce trvání 40 vyučovacích hodin a stejně tak jako další specialisté se účastní krátkodobých vzdělávacích akcí. Všechny učitelky získaly certifikát základních znalostí práce s výpočetní technikou a komunikačními technologiemi.

Škola není bezbariérová. K výuce využívá škola dvě standardně vybavené méně prostorné učebny s výškově stavitelným nábytkem. Žákům slouží speciální rehabilitační lavice a židle, relaxační pohovka, dotykový monitor, speciální výukové programy, učebnice, pomůcky. Pro výuku tělesné výchovy, relaxační a rehabilitační pohybové aktivity využívají učitelky učebnu, školní zahradu nebo tělocvičnu a sportovní halu ve městě. Žáci využívají také běžně vybavené (odpovídající zaměření školy) - cvičnou kuchyň, počítačovou učebnu, modelovnu, školní dílnu a školní pozemek.

Pro financování své činnosti škola využívá více zdrojů. Základním zdrojem jsou finanční prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu (dále SR), které byly použity především na platy zaměstnanců a související zákonné odvody do sociálních a zdravotních fondů, dále k nákupu učebnic, učebních pomůcek, kompenzačních pomůcek a školních potřeb a k úhradě nákladů souvisejících s DVPP. Ve sledovaném období je těchto prostředků celkově dostatek. Nedostávalo se na optimální nákup učebnic, nebyla plně pokryta potřeba financí na asistenty pedagoga, druhého pedagoga, na další náklady související se vzděláváním. Finanční prostředky SR škola použila hospodárně v souladu s účelem jejich poskytnutí. Druhým zdrojem je příspěvek na provoz od zřizovatele, který ve sledovaném období nedostatečné prostředky finančně pokryl. Obvyklé finanční prostředky doplňovala škola zapojením do grantových aktivit MŠMT, prostředky škola využila k zajištění podpory prostřednictvím asistentů pedagoga, zvýšení nenárokových složek platu pedagogických a nepedagogických pracovníků, nákupu učebních pomůcek, školních potřeb, protidrogové prevence. Škola využila dotace Evropských sociálních fondů, EHP modernizace škol (interaktivní tabule a příslušenství), KÚ a ostatních vyhlášovateli. Ve spolupráci s regionální o. p. s. Mas Podlipansko vypracovala ŘŠ projektový záměr nákladné rekonstrukce a modernizace školní budovy, prozatím obdržela škola stavební povolení, má příslibenu finanční spoluúčasť měst a čeká na konečnou administraci projektu Ministerstvem zemědělství ČR. Nyní probíhající projekt „EU - Peníze do škol“ podporuje rozvoj informační, čtenářské a matematické gramotnosti žáků.

Závěry, celkové hodnocení školy

- 1. Právnícká osoba Základní škola a Praktická škola Kostelec nad Černými Lesy, příspěvková organizace, vykonávaná činnost základní školy speciální v souladu s rozhodnutím o zařazení do rejstříku škol a školských zařízení. Obsah i cíle ŠVP jsou v souladu s příslušným rámcovým vzdělávacím programem a školským zákonem.*
- 2. V oblasti řízení bylo shledáno riziko pro nedodržování školského zákona, viz porušení § 30 odst. 3 a § 5 odst. 3 školského zákona a § 7 odst. 2 vyhlášky č. 15/2005 Sb., drobné nedostatky ve vedení povinné dokumentace.*
- 3. Pozitivem vzdělávacího procesu je zohledňování ŠVP žáků a funkční informační systém školy. Při rozvoji osobnosti žáků je výrazným kladem uplatňování projektových činností, důsledné zařazování podpůrných opatření, přirozená integrace ve škole i na školních akcích. Škola je úspěšná v rozvoji sociálních kompetencí žáků, v zajištění pozitivního klima a pro žáky představuje bezpečné prostředí.*
- 4. Materiálně technické podmínky podporují úspěšnou realizaci ŠVP. Dlouhodobé riziko představuje většina nekvalifikovaných vyučujících ve třídách základní školy speciální, přínosem by bylo získání odborné kvalifikace všech pedagogů. Příležitosti k rozvoji a zkvalitnění výuky dává pedagogům zahájení studia k výkonu specializovaných činností (koordinátor ŠVP, prevence sociálně patologických jevů) a studium výchovného poradenství. Personální podmínky vzdělávání jsou podprůměrné.*
- 5. V hodnoceném období škola účelně využívala zdroje ze státního rozpočtu a prostředky od zřizovatele. Díky aktivnímu získávání dalších zdrojů - zapojení do rozvojových programů, měla škola pro svou činnost celkově průměrné finanční předpoklady pro realizaci ŠVP a dobíhajícího vzdělávacího programu. I doplňkové zdroje financování přispěly k plynulému chodu organizace.*
- 6. Škola sama hodnotí jako výrazné pozitivum své zapojení do rozvojových programů, práci učitelek s komunikačními, informačními technologiemi a speciálními pomůckami. Kladně hodnotí komunikativnost pedagogického sboru a příjemnou atmosféru školy. Z dotazníkových šetření vyplynulo, že k slabým stránkám škola řadí nedostatečnou odbornou kvalifikaci učitelek ZŠS, pracovní podmínky pro výuku včetně organizace výuky.*

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 4 školského zákona ve lhůtě do 14 dnů od data převzetí inspekční zprávy požaduje zaslání oznámení o přijetí opatření k neopakování zjištěných nedostatků v bodě 2 na adresu PaedDr. Jarmila Tóthová, ČŠI, Středočeský inspektorát, Karlovo náměstí 44, 280 00 Kolín.

Přílohy inspekční zprávy

Seznam dokladů a materiálů, o které se inspekční zjištění opíralo.

Poučení

Podle § 174 odst. 13 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu viz výše.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká a v Středočeském inspektorátu České školní inspekce, Praha 6, Arabská 683.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

V Kolíně dne 1. června 2011

(razítko)

PaedDr. Jarmila Tóthová, školní inspektorka

Tóthová v. r.

Mgr. Věra Sirůčková, školní inspektorka

Sirůčková v. r.

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

V Kostelci nad Černými Lesy dne 3. června 2011

(razítko)

Mgr. Pavla Rývová, ředitelka školy

Rývová v. r.

Připomínky ředitelky školy

Připomínky nebyly podány.